

Palkkatuki – liian tärkeä kannustin hukattavaksi

TEKSTI | Caius Treuthardt

Palkkatukityöllistämisen ehtojen muuttuminen ja rahoitusvastuun siirtyminen kunnille puhututtavat. Etenkin kolmannen sektorin toimijoiden kohdalla uudistukset voivat aiheuttaa sen, ettei järjestöllä tai yhdistyksellä ole enää taloudellista mahdollisuutta järjestää palkkatukityötä ja näin ollen tarjota omaa panostaan työllisyydenhoitoon. Kolmas sektori on perinteisesti ollut merkittävä työelämäportti haastavassa työmarkkina-asetuksessa oleville. Nuorten yhdenvertaista työelämätulevaisuutta tukeva, Euroopan unionin sosiaalirahaston osarahoittama, Laurean ja Humakin TREENI-hanke tarkastelee muutosta työelämään pyrkivän nuoren perspektiivistä.

Kuva: Unsplash

Palkkatuen tärkeys ja uudet muutokset

Palkkatuki uudistus on osa hallitusohjelman mukaista julkisen talouden menojen sopeuttamista. Vuoden 2025 alusta työllisyysmäärärahat ovat osa kuntien peruspalvelujen valtionosuuksia. Periaatteessa niiden tehtävä on mahdollistaa kuntien työvoimaviranomaisille vastaavien työvoimapalveluiden järjestämisen, joita aiemmin rahoitettiin työllisyysmäärärahoilla. Palkkatuen muutoksilla toteutetaan vuonna 2025 työllisyysmäärärahojen tason alentamista 37 miljoonalla eurolla. (Eduskunta 2024.) Palkkatuen rahoituksen siirtyminen osaksi yleiskatteista valtionosuutta tarkoittaa, että kunnat voivat itse määrittää rahoituksen käyttökohteet. Jatkossa ei siis ole selvää, että palkkatukeen tarkoitettu rahoitus todellakin kohdistuisi palkkatukeen. Hallituksen esityksenkin mukaan kunnat voivat siis itse määrittää palkkatukeen laittamansa rahoituksen siten, että se joko nousee tai laskee nykyiseen verrattuna. [TREENI-hankkeen](#) toiminta-alueen kuntien työllisyystoimijoilta on kantautunut huolestunutta viestiä siitä, että työelämään paluun kannalta tärkeitä palkkatukityömahdollisuuksia ollaan karsimassa merkittävästi.

Miksi palkkatuki sitten on niin tärkeä tukimuoto? Palkkatuki tarkoittaa kompensatiota työntekijän tuottavuuden alenemasta. Alenemaa on karkeasti jaoteltuna kuntoutuvaa ja pysyvää. Liikenneonnettomuuden jälkeen voi ihminen kuntoutua täyteen työkykyynsä, mutta esimerkiksi neuropsykiatriset haasteet ovat toisinaan työkykyä alentava pysyvä ominaisuus. Valtaosalla palkkatukea on pyritty edistämään työllistettävän henkilön osaamista. Ammatillisen osaamisen parantamiseen enintään 10 kuukaudeksi myönnettävä palkkatuki kattaa 50 % tukikelpoisista palkkakustannuksista. Muusta palkkatuesta poiketen alentuneesti työkykyisestä myönnettävän palkkatuen määrä on 70 prosenttia tukikelpoisista palkkakustannuksista. Palkkatuki myönnetään 24kk:ksi kerrallaan, mutta työkyvyn aleneman pysyvän luonteen mukaisesti tukijaksojen peräkkäistä määrää ei ole rajoitettu. (Eduskunta 2024.) Voittoa tavoittelemattomat ja elinkeinotoimintaa harjoittamattomat yhdistykset ja säätiöt ovat tähän asti voineet mahdollistaa tärkeitä työelämäosallisuuksia 100 % palkkatuen turvin, kun työaika on ollut enintään 65 %. (Pietiläinen 2025) Palkkatuen kesto on vähennetty runsaasti kaikkialla Suomessa ja osa kunnista ilmoittaa, että lakkauttaa tuen käyttämisen kokonaan. Myös sote-järjestöiltä Stea-avustustasoa leikataan yli 30 % vuoteen 2027 mennessä. Näissä järjestöissä työllistetään paljon osatyökykyisiä tai muutoin työmarkkinoilla tukea tarvitsevia ihmisiä. (Haapakoski 2024)

Monelle terveysperusteisesti palkkatukioikeutetuista tämä räätälöity työaika on ollut työ- ja toimintakyvyn näkökulmasta realistinen. Palkkatuen avulla on työnhakijoille voitu mahdollistaa sellaista työtä, joihin heidän ammatillinen osaamisensa ei ole ollut täysin riittävää tai tehtävissä selviytymiseen on vaikuttanut vamma tai sairaus. Palkkatuen perimmäisenä tarkoituksena on näissäkin tapauksissa ollut tukea työttömän työnhakijan pääsyä työmarkkinoille ja auttaa työnantajaa löytämään itselleen sopiva työntekijä. Tuen ideana on edesauttaa työttömän henkilön työllistymistä tilanteissa, joissa töitä ei välttämättä muutoin löytyisi.

Kuva: Pixabay

Palkkatukimuutosten vaikutukset

Palkkatuki on ollut hyvin käytetty työllistämiskeino työn ulkopuolella oleville. Vuosittain aloitettujen palkkatukijaksojen määrät ovat vaihdelleet noin 28 000–35 000 jakson välillä. Kuntien otettua vastuun työllisyyspalveluiden hoitamisesta vaikuttaa siltä, että palkkatuki näyttäytyy kunnille tuloksellisuuteensa nähden kalliina toimenpiteenä. Kunnat joutuvat maksamaan valtiolle pitkään työttöminä olleiden työmarkkinamaksuista sakkomaksua 400 euroa kuukaudessa. Palkkatuki tulee vastaavasti maksamaan Kuntaliiton mukaan kunnille enimmillään jopa 1600 euroa enemmän työtöntä kohden. Työllisyyspalveluiden järjestämistäsiirryi kunnille tämän vuoden 2025 alussa. Muutoksen mukana uusiutunut rahoitusmalli heikentää kuntien kannustimia palkkatuen myöntämiseksi. Uudistuksen jälkeen kuntien ”sakkomaksut” poistuvat nimittäin ainoastaan avoimille työmarkkinoille työllistymisen myötä. (Puurunen, 2024)

Samaan aikaan palkkatuki uudistuksen kanssa hallitus on tekemässä kolmannen sektorin avustuksiin historiallisen suuria leikkauksia. Leikkausten myötä järjestöt joutuvat käynnistämään mittavia muutosneuvotteluita. Miksi edellä mainitut asiat ovat merkityksellisiä, kun puhutaan tulevaisuuden työurista? Perinteisesti järjestöt ovat tarjonneet ensimmäisen tuetun askeleen kohti avoimia työmarkkinoita monelle heikommassa työmarkkina-asemassa olevalle nuorelle, osatyökyiselle ja maahanmuuttajalle palkkatukipaikan muodossa. Näin he ovat pystyneet tuetun ja räätälöidyn polun turvin esimerkiksi parantamaan edellytyksiään päästä osallisiksi työelämästä, kohentamaan työelämäntaitojaan, vahvistamaan itsetuntoaan ja ammatillista minäkuvaansa. Järjestöt ovat voineet myös tarjota palkkatuetta oppisopimuskoulutusta ja mahdollisuuden suorittaa työn ohessa tutkinnon osia, jolloin valmiudet työskennellä yrityksissä ovat kohentuneet.

Hallituksen lakimuutoksella palkkatukea suunnataan erityisesti järjestöille ja yrityksille. Vaikka lailla mahdollistettaisiin palkkatuen myöntäminen järjestöille, ei sillä ole merkitystä, jos

myöntäjällä ei ole kannusteita tai resursseja tuen myöntämiseen. Moni työllisyysalue onkin jo ilmoittanut myöntävänsä palkkatukea jatkossa vain yrityksille, joissa jatkotyöllistyminen ilman tukea on varmempaa. Palkkatuen todellinen hyöty liittyy nyt siihen, että se lisää työllistymisen todennäköisyyttä ja ylläpitää työkykyä. On tärkeää, että työtön saa arvokasta työkokemusta, kasvattaa osaamistaan ja luo verkostoja työelämäänsä. Työllä, joko palkkatuella tai ilman, on myös monille sosiaalinen merkitys. (Miehtonen, 2024)

TREENI-hanke seuraa nuorten tilannetta

Palkkatuki uudistus on pitkäjänteisen ja päämäärätietoisen työurien suunnittelun sijaan luomassa ikään kuin oikeutettua rakenteellista työelämäsyrrjintää. Kestämätöntä on se, että 9,5 % nuorista on ns. NEET-nuoria eli tällä hetkellä kokonaan työn ja koulutuksen ulkopuolella. (Saarinen, 2024) Esimerkiksi järjestöt, Ohjaamot ja etsivä nuorisotyö ovat tehneet paljon keskeisen merkityksellistä työtä heidän saamiseksi mukaan omaan työurallisen tulevaisuutensa suunnitteluun ja rakentamiseen. Yksi merkittävimmistä ensimmäisen vaiheen toimijoista ovat olleet kuntien työpajat. Niiden tarjoama palkkatuettu työ on suunnattu pitkäaikaistyöttömille ja muille heikossa työmarkkina-asemassa oleville, jotka ovat vielä kaukana avoimista työmarkkinoista ja tarvitsevat tukea työllistyäkseen. (Kontio & Pietikäinen, 2022)

Työllistymisen edistämiseksi olisi juuri nyt lisättävä kolmannelta sektorilta avoimille työmarkkinoille eteenpäin poluttavia palveluita, eikä vaikeutettava niitä. Siirtymät järjestöistä yrityksiin varmistaisivat valmennuksen tuen jatkumisen sekä palkkatuetussa työssä olevalle että hänen työnantajalleen ja vahvistaisivat vaikuttavuutta. Palkkatukeen esitetyt muutokset tulevat vähentämään merkittävästi haavoittuvassa asemassa olevien työllistymiseen liittyviä palveluita kolmannella sektorilla. Näin ollen nyt meneillään olevat muutokset uhkaavat konkreettisesti monia tulevaisuuden työuria. (Haapakoski, 2024)

TREENI-hankkeen näkökulmasta työuran pitäisi lähtökohtaisesti olla jotain, mikä on mahdollisimman monen työkäisen ulottuvilla, suunniteltavissa ja toteutettavissa. Kaikki eivät ponnista työurilleen samoista lähtökohdista, vaan työuran suunnittelu ja toteuttaminen saattavat vaatia erilaisia tukitoimia. Yksi tärkeä työuria mahdollistava yhdenvertaisuuden toteutumisen velvoitteeseen perustuva yhteiskunnallinen työllistymisen tukitoimi on palkkatuki. Palkkatuetussa työssä vahvistetaan työelämävalmiuksia, kasvatetaan ja tunnustetaan osaamista sekä rakennetaan polkuja avoimille työmarkkinoille. Jokaisella nuorella on oikeus olla mukana.

Lähteet

- Eduskunta 2024. [Hallituksen esitys HE 120/2024](#) vp. 25.9.2024.
- Haapakoski, J. (7.6.2024). [Palkkatuki hiipuu ja jättää työttömät tyhjän päälle](#). Turun Sanomat.

- Kontio, T. & Pietikäinen, R. 2022. [Palkkatuki uudistus musertaa kolmannen sektorin työpajatoiminnan ja lisää työttömyyttä](#). Into ry:n tiedote 12.9.2022. Viitattu 10.1.2024.
- Miehtonen, M. 2024. [Palkkatuki ja etuuskulujen rahoitusosuus: mikä on jatkossa kunnalle edullisinta?](#) Kuntaliitto. Blogisarja: TE-uudistuksen raha-asiat. Viitattu 10.1.2025.
- Pietiläinen, J. (21.1.2025). [ViaDian rahahanat suljettiin, kärsijöinä työttömät – Kuinka käy ruoka-avun Vihdissä?](#) Vihdin Uutiset.
- Puurunen, T. 2024. [Pitkäaikaistyöttömiin iskemässä iso muutos: suuri joukko voi syrjäytyä, kun tärkeä tuki uhkaa loppua](#). YLE 27.12.2024. Viitattu 10.1.2024
- Saarinen, H. 2024. [NEET-nuoret – opiskelun ja työn ulkopuolella olevien tilanne korjattava](#). Blogi-kirjoitus.

URN <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2025022614540>

Caius Treuthardt

caius.treuthardt(at)laurea.fi

projektityöntekijä

palkkatuki

TREENI-hanke

työllistäminen

työntekijät